

WOJCIECH CZERSKI

Wiedza doradców metodycznych na temat tablic interaktywnych

Methodological advisors knowledge about interactive whiteboards

Doktor, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Pracownia Komunikacji Multimedialnej, Polska

Streszczenie

W niniejszym artykule poruszona została tematyka znajomości tablic interaktywnych przez doradców metodycznych. Na wstępie opisane zostało, kim są doradcy i jaką rolę pełnią w systemie edukacji w świetle obowiązujących przepisów. Zaprezentowane w drugiej części wyniki badań pokazują, że doradcy metodyczni mają dużą wiedzę na temat tablic interaktywnych. Wiedzą oni, gdzie i w jaki sposób mogą one być wykorzystane, co daje im możliwość pomagać zarówno młodym, jak i bardziej doświadczonym nauczycielom.

Słowa kluczowe: wiedza, doradcy metodyczni, technologie informacyjno-komunikacyjne, tablica interaktywna.

Abstract

In this article the Author raised the subject knowledge of methodological advisors about interactive whiteboards. At the introduction describes who are methodological advisors and what role they play in the education system under the relevant legislation. Presented in the second part results of the test show that the methodological advisors are high knowledge about interactive whiteboards. They know where and how they can be used, which gives them the opportunity to help both young and more experienced teachers.

Key words: knowledge, methodological advisors, ICT, interactive whiteboard.

Wstęp

W obecnych czasach „świat stawia przed nauczycielami bardzo wysokie wymagania” [Szlendak 1999: 421] oraz nowe wyzwania. Jednym z nich jest odpowiednie i świadome wykorzystywanie nowoczesnych mediów dydaktycznych na lekcjach. Związane jest to m.in. z ekspansją nowych technologii do edukacji, co powoduje „konieczność przewartościowania znaczenia, jakie dla współczesnego pedagoga mają nowe media i współczesne techniki informatyczne” [Kiedrowicz 2015: 23].

Z analizy rozporządzenie MNiSW w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela wynika, że nauczyciele powinni być wszechstronnie wykształceni. Odnosi się to zarówno do sfery metodycznej, dydaktyczno-wychowawczej, jak i organizacyjno-technicznej. Aby sprostać tym wymaganiom, nauczyciele muszą na bieżąco zapoznawać się z nowymi metodami nauczania oraz ich treściami.

Celem opracowania jest określenie roli doradców metodycznych w systemie edukacji oraz ocena ich wiedzy na temat tablic interaktywnych.

Rola i zadania doradców metodycznych w procesie edukacji

Doradcy metodyczni pełnią szczególną rolę zwłaszcza w procesie doskonalenia i doksztalcania nauczycieli. Zgodnie z definicjami funkcjonującymi m.in. w słownikach „**doradcy metodyczni** to nauczyciele o specjalnych kwalifikacjach i co najmniej 5-letnim stażem pracy w szkole lub innej placówce edukacyjnej” [Okoń 2007: 83]. C. Kupisiewicz i M. Kupisiewicz [2009: 33] dodatkowo dookreślają, czym są specjalne kwalifikacje, i podają, że są to „wysokie kompetencje ogólne i kwalifikacje zawodowe”. Głównym zadaniem doradców jest wspieranie zarówno młodych, jak i doświadczonych nauczycieli w realizowaniu przez nich różnych zadań zawodowych oraz kreowaniu własnej ścieżki rozwoju. Zadania te realizowane są najczęściej poprzez „konsultacje, konferencje metodyczne, lekcje pokazowe itp.” [Dybek 2000: 56–62]. Możliwe jest to dzięki współpracy doradców metodycznych m.in. z „placówkami doskonalenia nauczycieli, kuratorium oświaty, bibliotekami pedagogicznymi” [Raport 2010: 34].

Patrząc na definicję doradcy metodycznego, można zauważyć, iż przede wszystkim ma on prowadzić różnego rodzaju **doradztwo pedagogiczne**. Według W. Goriszowskiego i P. Kowolika doradca metodyczny ma za zadanie prowadzić doradztwo pedagogiczne dla nauczycieli, które powinno obejmować „uszeregowane i powiązane logicznie czynności, wpływające z funkcji i struktury administracji szkoły, gwarantujące realizację celów i zadań kształcenia” [Goriszowski 1988: 7]. J. Nowacki [1983: 8] natomiast uważa, że doradztwo pedagogiczne to nic innego jak „pomoc nauczycielom i wychowawcom w realizacji powierzonych zadań”. Formy oraz zakres tej pomocy zdefiniowane zostały w rozporządzeniu MEN w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli i polega ona m.in. na:

- „planowaniu, organizowaniu i badaniu efektów procesu dydaktyczno-wychowawczego,
- opracowywaniu, doborze i adaptacji programów nauczania,
- rozwijaniu umiejętności metodycznych,
- podejmowaniu działań innowacyjnych”.

Jak łatwo zauważyć, doradcy metodyczni mają przede wszystkim wspierać nauczycieli oraz rady pedagogiczne we wszelkich realizowanych przez nich zadaniach. Wśród nich znajduje się też posługiwanie się nowoczesnymi techno-

logiami informacyjno-komunikacyjnymi w procesie dydaktycznym. Należy sobie jednak zadać pytanie, na ile sami znają te technologie i wiedzą, jak je wykorzystać.

Cel badawczy

Celem badań było uzyskanie odpowiedzi na pytanie o to, jaka jest wiedza doradców metodycznych na temat edukacyjnego zastosowania tablic interaktywnych.

Opis próby badawczej

W badaniach uczestniczyło 21 radomskich doradców metodycznych. Wśród ankietowanych było 17 kobiet (81%) i 4 mężczyzn (19%). W większości były to osoby w wieku 51–60 lat (47,6%), pracujące w zawodzie nauczyciela powyżej 25 lat (57,1%). Wszyscy doradcy metodyczni byli nauczycielami dyplomowanymi z co najmniej wykształceniem wyższym magisterskim (95,2%).

Analiza wyników badań

Znajomość cech tablic interaktywnych jest podstawą podczas analizy wiedzy doradców metodycznych na temat tego środka dydaktycznego. Z tego też względu od tego czynnika należy rozpocząć wszelkie dalsze analizy. W tabeli 1 zaprezentowane zostały wyniki porównania znajomości cech tablic interaktywnych do zadeklarowanego przez doradców metodycznych poziomu ich wiedzy.

Tabela 1. Poziom wiedzy doradców metodycznych na temat tablic interaktywnych a znajomość jej cech

Lp.	Cechy tablic interaktywnych	Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę na temat tablic interaktywnych?										Ogółem	
		Bardzo wysoko		Wysoko		Nisko		Bardzo nisko		Nie mam zdania			
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1.	Umożliwia wyświetlanie wszelkiego rodzaju treści	2	9,5	9	42,9	3	14,3	1	4,8	1	4,8	16	76,2
2.	Umożliwia obsługę nie tylko specjalnym pisakiem, ale również np. palcem	2	9,5	6	28,6	3	14,3	0	0,0	0	0,0	11	52,4
3.	Ułatwia prezentowanie zjawisk zachodzących np. w przyrodzie	2	9,5	8	38,1	5	23,8	1	4,8	0	0,0	16	76,2
4.	Oddziałuje na wiele zmysłów u uczniów	2	9,5	9	42,9	5	23,8	0	0,0	0	0,0	16	76,2
5.	Pozwala na efektywniejsze przekazywanie wiedzy uczniom	2	9,5	10	47,6	2	9,5	0	0,0	0	0,0	14	66,7
6.	Zwiększa motywację uczniów do angażowania się w tok lekcji	2	9,5	8	38,1	6	28,6	0	0,0	0	0,0	16	76,2

Jak łatwo można zauważyć, ponad połowa ankietowanych prawidłowo wskazuje wymienione w pytaniu cechy tablic interaktywnych. Należy tu również wspomnieć, iż ponad 3/4 doradców metodycznych wskazało wszystkie cechy tego środka dydaktycznego.

Ważną kwestią jest również to, że wśród osób, które wskazały wszystkie cechy tablic interaktywnych, przeważają doradcy deklarujący **wysoki** poziom wiedzy na ich temat. Można zatem domniemywać, iż deklaracje doradców metodycznych są zgodne ze stanem rzeczywistym ich wiedzy w badanym zakresie.

Oprócz znajomości cech tablic interaktywnych ważnym elementem składającym się na wiedzę doradców metodycznych jest znajomość ewentualnych ograniczeń stosowania tego środka dydaktycznego. Dla większości badanych doradców (52,4%) tablica nie ma żadnych ograniczeń. Jak sami podają, **jedynym ograniczeniem w edukacyjnym zastosowaniu tablic interaktywnych jest wyobraźnia osób pracujących z nią**. Szczegółowe odpowiedzi zebrane zostały w tabeli 2.

Tabela 2. Wiedza na temat ograniczeń tablic interaktywnych a deklaracyjny poziom wiedzy na jej temat

Lp.	Czy tablica interaktywna ma ograniczenia?	Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę na temat tablic interaktywnych?										Ogółem	
		Bardzo wysoko		Wysoko		Nisko		Bardzo nisko		Nie mam zdania			
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Tak	0	0,0	0	0,0	1	4,8	0	0,0	0	0,0	1	4,8
2	Nie	2	9,5	9	42,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0	11	52,4
3	Nie mam zdania	0	0,0	2	9,5	5	23,8	1	4,8	1	4,8	9	42,9
	Ogółem	2	9,5	11	52,4	6	28,6	1	4,8	1	4,8	21	100,0

Chi-kwadrat Pearsona 15,613 df = 8; istotność asymptotyczna 0,048; współczynnik korelacji r-Pearsona 0,510

Z zebranego materiału badawczego wynika, że **istnieje statystycznie istotna zależność pomiędzy samooceną wiedzy doradców metodycznych na temat tablic interaktywnych a wiedzą na temat jej ograniczeń**. Wskazywać może na to chociażby fakt, że aż 42,9% ankietowanych wysoko oceniających swoją wiedzę na temat tablic interaktywnych nie widzi żadnych ograniczeń co do jej stosowania. Należy tu również zauważyć, że taką samą liczbę stanowią osoby niezdecydowane. Z grupy tej jednak w większości są to osoby z **bardzo małym** doświadczeniem odnośnie do stosowania tego środka dydaktycznego.

Mimo tak dużej liczby osób niezdecydowanych aż 90,5% badanych doradców twierdzi, że tablice interaktywne mogą być stosowane na **każdych zajęciach**. Pozostałe osoby nie potrafiły jednoznacznie wskazać, na jakich zajęciach (przedmiotach) może być zastosowane to narzędzie informatyczne, zaznaczając jednak, że mają z nią małe doświadczenie.

Oprócz wymienionych i opisanych do tej pory zmiennych duży wpływ na poziom wiedzy na temat tablic interaktywnych ma niewątpliwie doświadczenie w pracy z nią. Dane odnoszące się do tego zestawienia przedstawione zostały w tabeli 3.

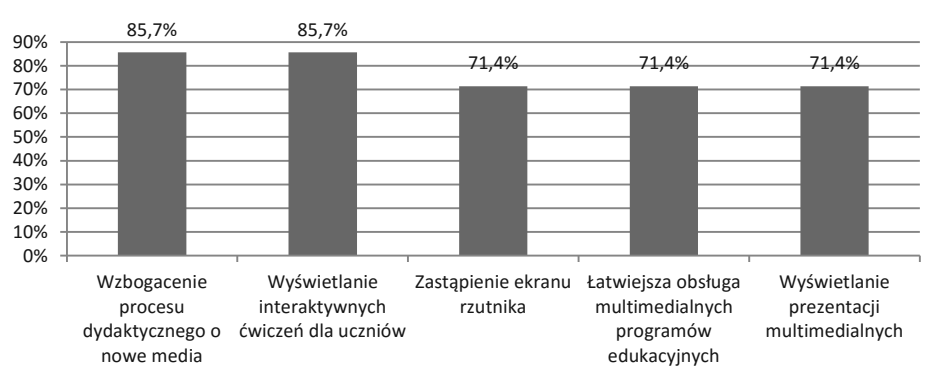
Tabela 3. Wiedza na temat tablic interaktywnych a częstotliwość korzystania z niej

Lp.	Częstość korzystania z tablicy interaktywnej	Jak ocenia Pan/Pani swoją wiedzę na temat tablic interaktywnych?										Ogółem	
		Bardzo wysoko		Wysoko		Nisko		Bardzo nisko		Nie mam zdania			
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
1	Bardzo często	2	9,5	3	14,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	23,8
2	Często	0	0,0	6	28,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	6	28,6
3	Bardzo rzadko	0	0,0	1	4,8	1	4,8	1	4,8	0	0,0	3	14,3
4	Nie korzystam	0	0,0	1	4,8	5	23,8	0	0,0	1	4,8	7	33,3
Ogółem		2	9,5	11	52,4	6	28,6	1	4,8	1	4,8	21	100,0

Chi-kwadrat Pearsona 26,867 df = 12; istotność asymptotyczna 0,008; współczynnik korelacji r-Pearsona 0,722

Wnioskowanie statystyczne wykazało, że **istnieje silny statystycznie istotny związek pomiędzy wiedzą na temat tablic interaktywnych a częstotliwością korzystania z niej**. Z wyników poddanych analizie widać, że im częściej doradcy metodyczni korzystają z tablic interaktywnych, tym większa jest ich wiedza ogólna na jej temat. Należy tu zauważyć, że aż 28,6% stanowią osoby, które **często** korzystają z tego środka dydaktycznego, równocześnie mając **wysoki** poziom wiedzy na jego temat. Jednocześnie 23,8% to doradcy **bardzo często** korzystający z tablicy interaktywnej, mający **wysoki**, a nawet **bardzo wysoki** poziom wiedzy.

Ostatnim czynnikiem branym pod uwagę przy analizie wiedzy doradców metodycznych na temat tablic interaktywnych jest znajomość sposobów jej wykorzystania w praktyce (rysunek 1).

Rysunek 1. Sposoby wykorzystania tablic interaktywnych w opinii doradców metodycznych

Z danych zaprezentowanych na rysunku 1 widać, że największą liczbę badanych stanowią osoby, które uważają, że tablice interaktywnej powinno się używać przede wszystkim do **wyświetlania interaktywnych ćwiczeń uczniom** (85,7%). Podobną liczbę stanowią doradcy traktujący tablice jako element **wzbogacający proces dydaktyczny o nowe media**.

Analizując dane zebrane na rysunku 1, należy zauważyć, iż po pierwsze, nie było osób, które nie odpowiedziały na to pytanie. Po drugie, każdy z badanych potrafił wskazać przynajmniej jeden ze sposobów wykorzystania tablic interaktywnych w procesie dydaktycznym.

Wnioski

Z przeprowadzonych badań wynika, że wiedza doradców metodycznych na temat tablic interaktywnych jest duża. Mimo iż 1/3 badanych nie korzysta w swojej pracy z tego narzędzia, poziom ich wiedzy jest zadowalający. Biorąc pod uwagę fakt, że jednym z podstawowych zadań doradców jest bezpośrednia pomoc nauczycielom, należy przyjąć, iż doradcy w pełni będą w stanie spełniać to zadanie w odniesieniu do edukacyjnego wykorzystania tablic interaktywnych. Dodatkowo mogą oni również prowadzić szkolenia teoretyczne w zakresie stosowania tablic interaktywnych nie tylko na przedmiotach, w których są specjalistami, ale również w innych dziedzinach.

Literatura

- Dybek H. (2000), *Doradztwo metodyczne i doskonalenie zawodowe nauczycieli* Kraków.
- Goriszowski W., Kowolik P. (1988), *Nadzór i doradztwo pedagogiczne we wzajemnych relacjach*, Katowice.
- Kiedrowicz G. (2015), *Technologie informacyjne i media w przygotowaniu współczesnego pedagoga* [w:] W. Czerski, R. Wawer (red.), *Nowe media w przestrzeniach edukacyjnych*, Lublin.
- Kupisiewicz C., Kupisiewicz M. (2009), *Słownik pedagogiczny*, Warszawa.
- Nowacki J. (1983), *Formy pomocy i doradztwa pedagogicznego*, Warszawa.
- Obwieszczenie MEN z 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli (Dz.U. z 2014 r., poz. 1041).
- Okoń W. (2007), *Nowy słownik pedagogiczny*, Warszawa.
- Raport (2010), *Wzmocnienie systemu wspierania rozwoju szkół ze szczególnym uwzględnieniem doskonalenia nauczycieli i doradztwa metodycznego*, Warszawa.
- Rozporządzenie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz.U. z 2012 r., poz. 131).
- Szlendak A. (1999), *Doskonalimy się inaczej*, „Wychowanie w Przedszkolu” nr 6.